

DEBRECENI REFORMÁTUS
HITTUDOMÁNYI
EGYETEM

Intézményi tájékoztató
2024-2025

DEBRECENI REFORMÁTUS HITTUDOMÁNYI EGYETEM

CSALÁDPASZTORÁCIÓ
szakirányú továbbképzési szak

KÉPZÉSI FÜZET

Debreceni Református Hittudományi Egyetem
Felnőttképzési Központ

Debrecen
2024

Tartalomjegyzék

ÁLTALÁNOS TUDNIVALÓK	2
KÉPZÉSI ÉS KIMENETI KÖVETELMÉNYEK	3
MINTATANTERV	6
TANULMÁNYI INFORMÁCIÓK	8
FELNŐTTKÉPZÉSI SZERZŐDÉS	9
TANTÁRGYLEÍRÁSOK	11
SZAKDOLGOZATI ÚTMUTATÓ ÉS KÖVETELMÉNYEK.....	26

ÁLTALÁNOS TUDNIVALÓK

Az intézmény címe:	Debreceni Református Hittudományi Egyetem 4026 Debrecen, Kálvin tér 16. Telefonszám: 52/518-500
Intézmény azonosító:	FI12746
Központvezető:	Dr. Joó Anikó PhD
Képzésfelelős:	Dr. Mézes Zsolt László
Oktatásszervező:	
Képzési forma:	levelező

KÉPZÉSI ÉS KIMENETI KÖVETELMÉNYEK
Családpasztoráció
szakirányú továbbképzési szak

A(z) Családpasztoráció szakirányú továbbképzési szak
képzési és kimeneti követelményei

1. A szakirányú továbbképzési szak megnevezése: családpasztoráció szakirányú továbbképzési szak

2. A szakirányú továbbképzési szakon szerorzhető szakképzettség oklevélben szereplő megnevezése: családpasztorációs szakember

A szakirányú továbbképzésben szerorzhető szakképzettség oklevélben szereplő megnevezése angolul: Family pastoral care postgraduate specialisation programme

3. A szakirányú továbbképzési szak besorolása: hitéleti képzési terület

3.1. képzési terület szerinti besorolása: hitéleti képzési terület

3.2. a végzettségi szint besorolása:

- o ISCED 2011 szerint: 6
- o az európai keretrendszer szerint: 6
- o a magyar képesítési keretrendszer szerint: 6

3.3. a szakképzettség képzési területek egységes osztályozási rendszere szerinti tanulmányi területi besorolása:

- o ISCED-F 2013 szerint: 0221

4. A felvétel feltétele(i):

- a. Katekéta- lelkipásztori munkatárs alapképzési szakon (korábban főiskolai szintű képzésben) szerzett végzettség és szakképzettség; vagy
- b. a korábbi rendszerben az alábbi főiskolai szintű szakok valamelyikén szerzett végzettség és szakképzettség: hittanár, vallástanár; vagy
- c. bármely képzési területen legalább alapképzésben (korábban főiskolai szintű képzésben) szerzett oklevél és legalább 50 kredit értékű teológiai modul (minor) teljesítése; vagy
- d. teológiai- osztatlan szakon szerzett oklevél; vagy
- e. hittanár- nevelőtanár mesterképzési szakon szerzett végzettség és szakképzettség.

5. A képzési idő félévekben meghatározva: 2 félév

6. A szakképzettség megszerzéséhez összegyűjtendő kreditek száma: 60 kredit

7. A képzés célja és a szakmai kompetenciák (tudás, képesség, attitűd, autonómia és felelősség):

7.1. A képzés célja:

A képzés célja, hogy kiemelten gyakorlatorientált felkészítéssel segítse a családokkal is foglalkozó szakembereket. Az elméleti ismeretek mellett, olyan gyakorlati lehetőségek jelennek meg, (egyházi és nem egyházi közösségekben), amelyek gazdagítják a segítő hivatások szakmai kompetenciáit.

7.2. Szakmai kompetenciák:

7.2.1. Tudás:

A szakon végzett:
felkészült a családpsztoráció ismeretanyagában (jelenségek, folyamatok, a segítő kapcsolati lehetőségek speciális működése);
ismeri a rendszerszemlélet alapjait;
rendszerezni és adaptálni tudja a családpsztoráció legfontosabb tartalmait;
betekintése van a pszichopatológia alapjaiba;
tájékozott a család- és gyermekvédelemhez kapcsolódó jogi és törvényi háttérben.

7.2.2. Képességek:

A szakon végzett képes:
a lelkesíti, hitoktatói, hittanári hivatások etikai vonatkozásainak figyelembevételével dolgozni;
a felmerülő problémákat, elakadásokat, kríziseket a család rendszerszemléletű vizsgálatával megközelíteni;
a családban felmerülő problémák adekvát azonosítására, a közöttük fennálló összefüggések meglátására;
megkeresni és alkalmazni az adott probléma megoldásához szükséges psztorációs eszközöket;
a családpsztoráció alapszereinek készség-szintű elsajátítására;
használni az aktuális és korszerű szakirodalmi bázist;
felismerni saját kompetenciahatárait, szükség esetén más szakemberekkel és intézményekkel együttműködni.

7.2.3. Attitűd:

A szakon végzett:
saját családi mintáinak megismerése és feldolgozása alapján empátiával viszonyul más családokhoz;
érzékeny és nyitott a család problémáinak rendszerszemléletű és transzgenerációs megközelítésére;
folyamatosan fejleszti problémafelismerő és empátiás készségét.

7.2.4. Autonómia és felelősség:

A szakon végzett:

önállóan végzi szakmai feladatait ismerve szakmai kompetenciájának határait;
felelősséget vállal pasztorációs feladatainak megvalósításáért;
fejleszti önismereti és személy-percepciók készségeit;
felelősséget vállal folyamatos szakmai fejlődéséért.

8. A szakirányú továbbképzési szak szakmai jellemzői, a szakképzettséghez vezető szakterületek és azok kreditaránya, amelyből a szak felépül:

8.1. Alapozó ismeretek: 4-6 kredit

Családszociológia, bevezetés a családjogba.

8.2. Szakmai törzsanyag: 12-16 kredit

A családpsztoráció elmélete. Bibliai családmodellek, fejlődés- és családlélektan, rendszerszemléletű családpsztoráció (modellek, elméletek, eljárások), konfliktusok a családban (válás, gyász)

8.3. Gyakorlat: 28-36 kredit

Sajátélmény- alapú önismeret (pszichodráma, bibliodráma), mentorálás melletti családsegítés. Családpsztorációs gyakorlat: saját környezetében működő családtípusok feltérképezése, családokkal foglalkozó, segítő műhelyek megismerése (családgondozó, befogadóotthonok, anyaotthonok), meditációs eljárások feltérképezése, hospitálások.

8.4. Szakdolgozat: 8 kredit

9. Képzésfelelős: Dr. Mézes Zsolt László

MINTATANTERV
MINTATANTERV
Családpasztoráció szakirányú továbbképzési szak
2024 levelező tagozat

Kód	Tantárgyak	Előfel- tételek	I.	II.	St.	Tárgyfelelős	Oktató
	Alapozó ismeretek						
FCSP01	Bevezetés a családjogba		10+5 gyj 3		K	Dr. Mézes Zsolt	Erdei Sándor
FCSP02	Bevezetés a családszociológiába		10+5 gyj 3		K	Dr. Mézes Zsolt	Dr. Molnár-Tamus Viktória
	Törzs és szakképzési modul						
FCSP03	Fejlődés és családlélektan I.		15+0 k 2		K	Dr. Mézes Zsolt	Dr. Mohácsi Bernadett
FCSP04	Fejlődés és családlélektan II.	FCSP03		0+15 k 2	K	Dr. Mézes Zsolt	Dr. Mohácsi Bernadett
FCSP05	Rendszerszemléletű családpasztoráció I.		15+0 k 2		K	Dr. Mézes Zsolt	Gajdos Viktória
FCSP06	Rendszerszemléletű családpasztoráció II.	FCSP05		0+15 k 2	K	Dr. Mézes Zsolt	Gajdos Viktória
FCSP07	Bibliai családmodellek I.		5+5 k 2		K	Dr. Mézes Zsolt	Dr. Bodó Sára/ Dr. Mézes Zsolt/ Dr. Hodossy-Takács Előd
FCSP08	Bibliai családmodellek II.	FCSP07		5+5 k 1	K	Dr. Mézes Zsolt	Dr. Bodó Sára/ Dr. Mézes Zsolt/ Dr. Hodossy-Takács Előd
FCSP09	Családi mediáció I.		5+10 gyj 3		K	Dr. Mézes Zsolt	Dr. Vajna Virág
FCSP10	Családi mediáció II.	FCSP09		5+10 gyj 2	K	Dr. Mézes Zsolt	Dr. Vajna Virág
	Gyakorlat						
FCSPGY11	Családi mintáink-önismeret I.		0+40 gyj 10		K	Dr. Mézes Zsolt	Dr. Mézes Zsolt
FCSPGY12	Családi mintáink-önismeret II.	FCSPGY11		0+40 gyj 10	K	Dr. Mézes Zsolt	Dr. Mézes Zsolt

FCSPGY13	Családpasztorációs gyakorlat			0+10 gyj 10	K	Dr. Mézes Zsolt	Dr. Bodó Sára
	Szakdolgozati konzultáció						
FCSPD14	Szakdolgozati konzultáció			0+0 gyj 8	K	Dr. Mézes Zsolt	
	Össz. óraszám		125	105	230		
	Kreditszám		25	35	60		

TANULMÁNYI INFORMÁCIÓK

Tanév: 2024/25.

A tanév időbeosztása:

tavaszi félév:

szorgalmi időszak: 2024. február 12. – május 17.

vizsgaidőszak: 2024. május 21. – június 28.

őszi félév:

szorgalmi időszak:

vizsgaidőszak:

Beiratkozás: az első konzultáció alkalmával

Konzultációk: havonta két alkalommal pénteken 13:00-tól, szombaton 9:00-tól.

Ügyintézés helye és ideje: Felnőttképzési Központ fsz. 030.

Hétfőtől csütörtökig 9:00-tól 16:00-ig

Pénteken 9:00-tól 13:00-ig

Telefonszám: 52/518-562

E-mail: felnottkepzes@drhe.hu

Képzési díj: 125.000 Ft/félév

A záróvizsgára való jelentkezés rendje:

Záróvizsgára az bocsátható, aki a képzési program minden előírt követelményét teljesítette. A hallgató a záróvizsgára való jelentkezési szándékát a honlapon elérhető nyomtatványnak a Felnőttképzési Központ által megadott határidőre történő benyújtásával jelzi.

FELNŐTTKÉPZÉSI SZERZŐDÉS (hallgatóknak)

Mely létrejött a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény (Nftv.) alapján folyó iskolarendszerű szakirányú továbbképzés tárgyában – figyelemmel a felnőttképzésről szóló 2013. évi LXXVII. törvény előírásaira is – az 1. pontban megjelölt szerződő felek között az alábbi feltételekkel:

1. Szerződő felek:

Debreceni Református Hittudományi Egyetem (intézményi azonosító: FI12746) mint képzést végző intézmény és

..... (név, születési név) hallgató
..... (születési helye, ideje),
..... (anyja neve),
..... (lakcíme),
mint képzésben részt vevő hallgató, aki.....
alapképzettséggel rendelkezik.

2. A szerződés tárgya: **Családpasztoráció** szakirányú továbbképzési szak.

3. A képzés időtartama: ..... félév, kezdő időpontja .....

4. A képzés tanterve: a DRHE által a képzési és kimeneti követelmények szerint kidolgozott és elfogadott tantervi háló és tantárgyi program szerint.

5. A képzés helye: 4026 Debrecen, Kálvin tér 16.

6. A képzés költsége 125.000.-Ft/félév, mely magába foglalja a tanulmányi kötelezettség teljesítésével kapcsolatos összes költséget (vizsgadíj, pótvizsga díj, záróvizsga díj). A képzési díj a hallgatói jogviszony fennállása alatt nem módosul.

A képzés díja 125 000.-Ft, azaz egyszázhuszonöt-ezer forint/félév, mely összeget a hallgató az első félévben .....-ig, de legkésőbb a beiratkozástól/registrációtól számított két héten belül köteles a Neptun rendszeren keresztül átutalni a DRHE számlájára.

Ha a hallgató a tanulmányait bármely okból abbahagyja/megszünteti a hallgatói jogviszonyát, vagy passzív félévre megy, a befizetett képzési költséget nem követelheti vissza. A megállapított képzési költség megfizetése alól az sem mentesíti a hallgatót, ha annak megfizetésére halasztást vagy részletfizetést kapott.

7. A képzéshez szükséges infrastrukturális feltételeket a DRHE biztosítja, s azokat a hallgató a DRHE szabályzataiban foglaltak szerint jogosult használni.

8. A hallgató hallgatói jogviszonyára, tanulmányi és vizsgaügyeire a DRHE szabályzatai megfelelően vonatkoznak, melyeket köteles betartani. A szabályzat rendelkezéseinek megszegése esetén a DRHE az abban meghatározott jogkövetkezményeket alkalmazza.

9. A foglalkozásokon való részvétel kötelező. Rendkívüli esetben legfeljebb a foglalkozások 20%-áról való távolmaradás engedélyezése kérelmezhető. Ennek túllépése nem teljesített krediteket von maga után. Az engedéllyel mulasztott tanórák tananyagának, követelményeinek pótlását és annak határidejét az érintett oktató határozza meg.

10. A hallgató jelen szerződés aláírásával igazolja, hogy a képzésről szóló tájékoztatást megkapta.

11. A hallgató a jelen szerződés alapján tudomásul veszi és elfogadja, hogy a képzés befejezését és a vizsga eredményes letételét oklevél dokumentálja.

Az oklevél igazolja, hogy a hallgató a szakirányú továbbképzésben részt vett, vizsgakövetelményeinek eleget téve azt eredményesen elvégezte, és **családpasztorációs szakember** végzettséget szerzett.

Az oklevélre a hallgató az abban foglaltak szerint alapíthatja jogait.

12. Ha a hallgató azzal szegi meg a szerződést, hogy a képzési költséget határidőre nem fizeti meg, a DRHE jogosult a szerződést azonnali hatállyal felmondani. A DRHE szerződésszegése esetén a hallgató a Ptk. szerinti kártérítési igénnyel léphet fel.

13. A hallgató a jogorvoslati jogát az Nftv-ben és a Szervezeti és Működési Szabályzatban meghatározottak szerint gyakorolhatja.

Jelen szerződésben nem szabályozott kérdésekben – különösen a szerződő felek szerződésszegésére – a nemzeti felsőoktatási törvény, a felnőttképzésről szóló törvény, valamint a Ptk. idevonatkozó rendelkezései az irányadók.

Debrecen, 20.....napján

.....

rektor

.....

hallgató

DEBRECENI REFORMÁTUS
HITTUDOMÁNYI
EGYETEM

Intézményi tájékoztató
2024-2025

TANTÁRGYLEÍRÁSOK

Tárgynév: Bevezetés a családjogba

Félév:	1.
Tárgykód:	
Felelős szervezet neve:	Felnőttképzési Központ
Felelős szervezet kódja	
Tárgyfelelős neve:	dr. Mézes Zsolt László
Tárgy oktatója	Erdei Sándor
Tárgy követelménye:	GYJ
Tárgy heti óraszám:	0/0/0
Tárgy féléves óraszám:	10+5
Kredit:	3

A tantárgy oktatásának célja:

A hallgató ismerje meg a család- és gyermekvédelem alapelveit, alapvető jogintézményeit, legyen tisztában a család- és gyermekvédelem főbb intézményeivel, a család- és gyermekvédelemi jogok és kötelezettségek érvényesítésének rendjével.

• Ismerje meg a család- és gyermekvédelemi feladatok ellátásának állami intézményrendszerét, a civil szervezetek feladatellátását

A tananyag tartalma

A család jogi meghatározása

Rokoni kapcsolatok, apai, anyagi jogállás keletkezése. Örökbefogadás

A házasság, az élettársi kapcsolat

Gyermekek jogok és kötelezettségek

Szülői jogok és kötelezettségek

Gyermekek után járó ellátások, kedvezmények

Gyermekek nevelő szülők egyéb ellátásai

Az ellátások igényérvényesítésének szabályai

Követelmény:

A hallgató tisztában legyen a család- és gyermekvédelem alapvető jogintézményeivel

Ismerje a szülői és gyermeki jogokat és kötelezettségeket

Ismerje a legfontosabb család- és gyermekvédelemre vonatkozó jogszabályok rendszerét

Átfogóan lássa, és el tudjon igazodni az állami és helyi önkormányzati család- és gyermekvédelem intézményrendszerében

Követelmény:

Jelenlét, beszámoló max. 6000 karakterben egy témáról.

Ajánlott irodalom:

A 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről - idevonatkozó részei.

Az 1998. évi LXXXIV. törvény a családok támogatásáról.

2011. évi CCXI. törvény a családok védelméről

Barzó Tímea: A magyar család jogi rendje, Patrocinium Kiadó, Budapest, 2017.

Filó Erika – Katonáné Pehr Erika: Gyermeki jogok, szülői felelősség és gyermekvédelem, HVG-ORAC, Budapest, 2015.

Tárgynév:	Bevezetés a családszociológiába
Félév:	1. félév
Tárgykód:	??????
Felelős szervezet neve:	Felnőttképzési Központ
Felelős szervezet kódja	122 501
Tárgyfelelős neve:	Dr. Mézes Zsolt László
Tárgy oktatója	Dr. Molnár-Tamus Viktória
Tárgy követelménye:	gyakorlati jegy
Tárgy heti óraszám:	0/0/0
Tárgy féléves óraszám:	10+5
Kredit:	3

Oktatás célja:

A család, mint a társadalom legkisebb csoportjának bemutatása szociológiai szempontból. A család, mint intézményrendszer strukturális és funkcionális átalakulásai a társadalmi változások következtében. A tárgy információt ad a család kultúrtörténetéről; a családi szerepek – szülő és gyermekszerepek – változásairól; a család belső működéséről; a modern családra vonatkozó, kapcsolati és kommunikációs folyamatokat előtérbe helyező családszociológiai fogalmakról. Elemzi a társadalmi mozgásokat a családban. Családtipológiát nyújt és megismertet az ifjúságkutatások eredményeivel, értékrendjeivel. Bemutatja az életmód és a házasság intézményének összefüggéseit, a legújabb családszociológiai kutatások empirikus eredményeit.

Tantárgy tartalma:

A tantárgy során a hallgatók megismerik a család fogalmi meghatározásait, a szocializációt mint a házastársi és a szülői szerepekre készülődés folyamatát, a párválasztás jellemzőit, a szülők és a gyerekek kapcsolatformáit, a családot mint intim közösség, a családszociológia problematikáját a társadalmi egyenlőtlenség, az élethelyzetek és életútmenták individualizálódásának, az ipari társadalom hagyománytól való megfosztásának elméletéből. A konzultációk témái:

A család kialakulása, fogalma, a család történeti változásai.

Családtipológia: nukleáris család, nagycsalád, kiterjedt család; városi család, falusi család; értelmiségi család, munkáscsalád, parasztcsalád. Családtípusok Magyarországon.

A család funkciói és azok tartalmi átalakulásai az utóbbi évtizedekben. A funkciózavarok okai és következményei.

A család életciklusai. Konfliktusok a családban.

Szocializáció a családban. Interakció a családban.

Gyermekvállalás. Gyermekjogok.

Öregek helyzete a családban.

A családok helyzete a társadalmi problémák és egyenlőtlenségek tükrében.

A család jövője, perspektívák az európai családszociológiai kutatások tükrében.

Számonkérési és értékelési rendszere:

A hallgatók ismerjék a családi szerepek rendszerét, változásait, valamint a lehetséges konfliktusok okait! Legyenek tudatában a szocializáció hatékonyságát befolyásoló tényezőknek! Vegyenek részt a fejlesztő beavatkozásokban, programokban, projektekben, működjenek együtt, vállaljanak feladatot ebben!

Követelmény:

Jelenlét a konzultációkon és egy max. 6000 karakter terjedelmű beszámoló a tantárgy egyik témájáról.

Kötelező irodalom:

Farkas Éva (szerk. 2019): A családról múlt és jelen időben. Pécsi Tudományegyetem, Pécs.

https://dtk.tankonyvtar.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/13319/csaladrol_mult_es_jelen_idoben.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Homoki Andrea (szerk. 2019): Mentálhigiénés családkonzulens tankönyv. Gál Ferenc Főiskola Egészség- és Szociális Tudományi Kar, Gyula.

https://dtk.tankonyvtar.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/13242/mentalhienes_csaladkonzulens_tankonyv_pdfa.pdf?isAllowed=y&sequence=1

Kozma Tamás (1996): Bevezetés a nevelésszociológiába. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

Ajánlott irodalom:

Gábor Kálmán, Jancsák Csaba (szerk. 2004): Ifjúsági korszakváltás. Ifjúság az új évezredben. Belvedere, Szeged.

http://real.mtak.hu/80058/1/kiadoi_honlaprol_Jancsak_Csaba>Ifjusagi_korszakvaltas_u.pdf

Horváth-Szabó Katalin (2007): A házasság és a család belső világa. Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet, Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, Budapest.

<https://www.scribd.com/document/398051131/Horvath-Szabo-Katalin-A-Hazassag-es-a-csalad-bels%C5%91-vilaga#>

Tomka Béla (2000): Családfejlődés a 20. századi Magyarországon és Nyugat-Európában: konvergencia vagy divergencia? Osiris Kiadó, Budapest. http://venus.arts.u-szeged.hu/pub/torteneti/legujabbkori_egyetemes/tomka/Tomka_k04_Csaladfejlodes.pdf

Tárgynév: Fejlődés- és családlélektan

Félév:	1. és 2. félév
Tárgykód:	
Felelős szervezet neve:	Felnőttképzési Központ
Felelős szervezet kódja	
Tárgyfelelős neve:	Dr. Mézes Zsolt László
Tárgy oktatója:	Dr. Mohácsi Bernadett
Tárgy követelménye:	Kollokvium
Tárgy heti óraszám:	0/0/0
Tárgy féléves óraszám:	30 - 1 félév: 15+ 0, 2. félév: 0+15
Kredit:	4

A tantárgy oktatásának célja:

A személyiség kibontakozásának folyamata egy, a fogantatásunktól a halálunkig tartó, minőségi változásokkal és egyre differenciáltabb szerveződéssel járó folyamat, melyet egyaránt befolyásolnak biológiai, társadalmi és spirituális hatások.

Ezen folyamat individuális és családi síkon való alapvető megismerése a cél, amely magában foglalja a testi, kognitív, érzelmi, társas, valamint spirituális képességek és készségek kibontakozását életünk során.

A tananyag tartalma:

A személyiség kibontakozásának fontosabb szakaszai szomatikus, kognitív, pszichoszociális valamint spirituális összefüggésrendszerben.

A gondolkodás fejlődése.

Az erkölcsi fejlődés.

Az életkorok sajátosságai és kihívásai.

A szülő- gyermek kapcsolat.

A kötődés: a kötődés fejlődése, a kötődési mintázatok, a belső munkamodell.

A hospitalizáció jelensége.

Kitekintés a fejlődési zavarokra.

Az egyes életszakaszok családi összefüggésrendszerben való vizsgálata.

A családi életciklus, család változása és fejlődése.

Követelmény:

A kurzuson való jelenlét, valamint egy beszámoló készítése maximum 6000 karakter terjedelemben a tantárgytematikában szereplő témák egyikéből.

Kötelező irodalom:

1. Bernáth, L. & Solymosi, K. (1997): A fejlődés meghatározó tényezői és elméletei. In: Bernáth L. & Solymosi K. (szerk.): *Fejlődéslélektani olvasókönyv*. Tertia Kiadó, Budapest. 7-26.
2. Cole, M. & Cole, S. R. (2006): *Fejlődéslélektan*. Osiris, Budapest.
3. Erikson, E. H. (1991). *A fiatal Luther és más írások*. Gondolat Könyvkiadó, Budapest.
4. Goldenberg, H. & Goldenberg, I. (2008): *Áttekintés a családról. I.kötet*. Animula Kiadó, Budapest.
5. Mönks, F. J. & Knoers A. M. P (1998): *Fejlődéslélektan*. Urbis Kiadó, Budapest.
6. Pulay Klára (1997): A kötődésről és az anya hiányáról In: Bernáth-Solymosi (szerk.): *Fejlődéslélektan olvasókönyv*. Budapest, Tertia, 43-59.

Ajánlott irodalom:

- Balázs, J. & Miklósi, M. (2015) *A gyermek- és ifjúkor pszichés zavarainak tankönyve*. Semmelweis Kiadó, Budapest.
- Comer, R. J. (2005): *A lélek betegségei. Pszichopatológia*. Osiris Kiadó, Budapest.
- Ranschburg Jenő (2012): *Pszichológiai rendellenességek gyermekkorban*. Saxum Kiadó, Budapest.
- Vajda, Zs. & Kósa, É. (2005): *Neveléslélektan*. Osiris, Budapest.

Tárgynév: Rendszerszemléletű családpsztoráció

Félév:	1. és 2. félév
Tárgykód:	
Felelős szervezet neve:	Felnőttképzési Központ
Felelős szervezet kódja	
Tárgyfelelős neve:	dr. Mézes Zsolt László
Tárgy oktatója	Gajdos Viktória
Tárgy követelménye:	Kollokvium
Tárgy heti óraszám:	0/0/0
Tárgy féléves óraszám:	30 - 1 félév: 15+ 0, 2. félév: 0+15
Kredit:	4

A tantárgy oktatásának célja: A tantárgy célja a rendszerszemléletű gondolkozás, vélekedés és hozzáállás megalapozása a családokkal folytatott psztorációs munkában.

A tananyag tartalma

Bemutatja a rendszerszemlélet alapjait, a családi folyamatok interakcionális szemléletét és alkalmazását a család működésére.

Ismerteti a családszerkezet elemeit, a család működésének legfontosabb szabályait, kereteit és az ezekhez tartozó fogalmakat.

Áttekinti a főbb rendszerszemléletű családterápiás iskolák elméleti alapjait, módszereit, kiemeli a változás előidézésében szerepet játszó tényezőket, technikákat.

Áttekinti a családi életciklusváltásokat, valamint a családi kríziseket kiváltó vertikális és horizontális stresszorokat, külön figyelmet szentelve a párkapcsolat fejlődésének szakaszaira és az elakadások kezelésére.

Elhelyezi a családpsztorációt a segítő foglalkozások rendszerében, tisztázza a kompetenciákat és segíti a képzésben lévők rendszerszemléletű gondolkodásának a megalapozását.

A tananyag formája: a képzési napokon havi 3 óra tömbösítve (félévenként 5 alkalom)
Elméleti anyag áttekintése és esetmegbeszélés.

Követelmény: Jelenlét. A psztorációs gyakorlatból hozott eset (család) írásbeli bemutatása a megadott szempontok alapján. (max. 3-4 gépelt oldal terjedelemben)

Ajánlott irodalom:

Családterápiás olvasókönyv Szerkesztette: Bíró Sándor és Komlói Piroska Animula 2001
**Beszélgetések a családról - Gondolatok, tapasztalatok, kérdések családterápiáról és –
lelkigondozásról** Dr. Balogh Klára- Hézsér Gábor- Krasznay Mónika

Kazuáliák pasztorálszichológiai szempontjai.101-205. old. in: Hézsér

Gábor:Pasztorálszichológiai szempontok az istentisztelet útkereséséhez Magyarországi Református Egyház Kálvin János Kiadóka Bp. 2007

A Satir-modell - Családterápia és ami azon túl van Virginia Satir, John Banmen, Jane Gerber, Gömöri Mária. Ursus Libri 1991

A szerelemtől az érett párkapcsolatig, Kapcsolati krízisek és megoldásuk Dr. Balogh Klára – Dr. Koltai Mária: HVG könyvek 2022

Transzgenerációs történetek. Örökül kapott traumák és feldolgozásuk Dr. Balogh Klára, Dr. Bárdos Katalin, Békési Tímea, Dr. Hárty Júlia, Dr. Koltai Mária, Kurbuly Ágnes, Tóth Borbála, HVG könyvek 2021

Tárgynév: Bibliai családmmodellek

Félév:	1. és 2. félév
Tárgykód:	
Felelős szervezet neve:	Felnőttképzési Központ
Felelős szervezet kódja	
Tárgyfelelős neve:	dr. Mézes Zsolt László
Tárgy oktatója	dr. Bodó Sára, dr. Hodossy-Takács Előd, dr. Mézes Zsolt László
Tárgy követelménye:	Kollokvium
Tárgy heti óraszám:	0/0/0
Tárgy óraszám:	20 - 1 félév: 5+ 5, 2. félév: 5+5
Kredit:	3

A tantárgy oktatásának célja:

A tantárgy célja a család spirituális, biblikus gyökereinek feltárása. Összekapcsolja a jelen korunkban tapasztalt családi mintákat a szentírási mintákkal és irányokkal, elősegítve az előbbieket megőrzését, és mentálhigiénéjének erősítését.

A tananyag tartalma:

A tárgy szorosan kapcsolódik a saját alapú önismeret tárgyhoz, annak analitikus megragadása. A hallgató az ott felmerült témákat, a megtapasztalt családi mintákat, a családrendszeri hatásokat teológiai, lelkigondozói és spiritualitást mélyítő összefüggésekbe emeli.

A tematika:

- A családdal kapcsolatos legfontosabb bibliai szövegek megismerése.
- A szülő-tisztelet szerepe és fontossága.
- Klán, család és házasság bibliai értelmezése.
- Családi modellek a keresztény tradícióban.
- Szülő és gyermekviszonyok.
- Férfi és női szerepek.
- Az Emberfia viszonyulása a családhoz, és a spiritualitás családon túl mutató elemeihez.

A tananyag formája:

Elmélet és gyakorlati szeminárium. A gyakorlat részekben szerepet kap, a csoport dinamikájának megfelelő hangsúllyal, a Szentírás egyes kiemelt, ide vonatkozó történeteinek bibliodramatikus feldolgozása.

Követelmény:

Az órákon való részvétel, önreflexiók, egyéni és csoportos visszajelzések adása.

Ajánlott irodalom:

DEBRECENI REFORMÁTUS
HITTUDOMÁNYI
EGYETEM

Intézményi tájékoztató
2024-2025

Nyáry Péter – Sarkady Kamilla (szerk.): *BibliodrÁma*. Harmat, 2008 (első kiadás), 2014.
Vonatkozó bibliai szövegek áttekintése a revideált új fordítású **Biblia** alapján (RÚF 2014, Kálvin kiadó)

Tárgynév: Családi meditáció

Félév:	1. és 2. félév
Tárgykód:	
Felelős szervezet neve:	Felnőttképzési Központ
Felelős szervezet kódja	
Tárgyfelelős neve:	dr. Mézes Zsolt László
Tárgy oktatója	dr. Vajna Virág
Tárgy követelménye:	Gyakorlati jegy
Tárgy heti óraszám:	0/0/0
Tárgy féléves óraszám:	30 - 1 félév: 5+ 10, 2. félév: 5+10
Kredit:	5

A tantárgy oktatásának célja:

A képzés célja, hogy a résztvevők a mediáció, ezen belül is a családi mediáció alapvető pszichológiai, társadalmi, jogi hátterét megismerjék. A tantárgy oktatása során a hallgatók betekintést nyernek a családi mediáció elméleti és gyakorlati alkalmazási területeibe, az egyes részterületek különleges ismérveit is bemutatva, és képesek lesznek a mediációs technikákat hatékonyan alkalmazni munkájuk során.

A képzésben résztvevő hallgatók:

megismerik a konfliktus szerepét, a konfliktusok fajtáit, a konfliktuskezelési módokat megtanulják a mediációs folyamat szakaszait, valamint a mediátor feladatait képessé válnak arra, hogy felismerjék, mely családi ügyek alkalmasak, illetve nem alkalmasak mediációra képessé válnak a mediációs folyamat, előkészítésre, lebonyolítására, után követésére készségszinten alkalmazzák a mediációs technikákat.

A tananyag tartalma:

Mi a konfliktus? A konfliktusok típusai, fajtái
Konfliktuskezelési technikák (alkalmazkodás, kompromisszum, versengés, problémamegoldás, elengedés)
Konfliktuskezelési módok, a mediáció helye a konfliktuskezelési módok között
A mediátor szerepe, feladatai a mediációs eljárásban, mediátori készségek, képességek, mediátori technikák
A mediációs folyamat szakaszai, előkészítés, mediációs ülés, utánkövetés
Családi mediációra alkalmas és nem alkalmas esetek
Pszichológiai blokk, TA, személyiségtípusok, biográfia

Követelmény:

A gyakorlati órákon való részvétel (önreflexiók, egyéni és csoportos visszajelzések adása, szimulált esetgyakorlatokban való részvétel)

Kötelező irodalom:

1. Mediáció, avagy a fájdalommentes konfliktuskezelés - Lovas Zsuzsa, Herczog Mária – Múzsák Kiadó 2019
2. Mediáció a konfliktusmegoldás lélektani aspektusai - Freddie Strasser, Paul Randolph - Nyitott Könyvműhely Kiadó 2005
3. Getting to Yes: Negotiating Agreement Without Giving In (9780140157352): Roger Fisher, William L. Ury, Bruce Patton
4. The art of mediation - Mark D. Bennett, Michele S. G. Hermann – NITA Publications 1997
5. Kertész Tibor: Mediáció a gyakorlatban 2010.

Tárgynév: Saját élmény alapú önismeret

Félév:	1. és 2. félév
Tárgykód:	
Felelős szervezet neve:	Felnőttképzési Központ
Felelős szervezet kódja	
Tárgyfelelős neve:	dr. Mézes Zsolt László
Tárgy oktatója	dr. Mézes Zsolt László
Tárgy követelménye:	Gyakorlati jegy
Tárgy heti óraszám:	0/0/0
Tárgy éves óraszám:	80 - 1 félév: 0+40, 2. félév: 0+40
Kredit:	20

A tantárgy oktatásának célja:

Életünket szüleinktől kaptuk. Átadtak nekünk megannyi látható és láthatatlan élettapasztalatot, és egész életünkben tudatosan, vagy tudattalanul hordozzuk családi mintáinkat. Mindezek mellett viszont leginkább tőlünk függ, hogyan tudjuk megeleveníteni e minták életadó erejét kapcsolatainkban és hivatásunkban.

A cél, hogy a hallgató megismerje fontosabb családi mintáit, az őt ért csalárendszeri hatásokat, melyek befolyásolják, meghatározzák életét.

További cél, hogy e minták feldolgozása révén mélyebb empátiával viszonyuljon más családokhoz, képessé váljon arra, hogy másokat is tudjon támogatni a családpszichológia keretein belül.

A tananyag tartalma:

Az önismereti folyamatban dramatikus gyakorlatokkal nézünk rá a bennünk élő apa- és anyaképekre, a szülőisztelet spirituális gyökereire.

Minden képzési nap alkalmával az alábbi témák kerülnek feldolgozásra képek, szimbólumok, egyéni és kiscsoportos dramatikus gyakorlatok, valamint a mozgásos gyakorlatok keretében:

Anya, apa, helycsinálók, testvérek

Generációk, férfi, női sora, felmenők

Kötések a csalárendszerben

Életem fontosabb témái

A jelen családommal kapcsolatos összefüggések

A tananyag formája:

Az önismeret formáját tekintve kéthetes (alkalmanként dramatikus 5 óra) vagy havi (alkalmanként 10 dramatikus óra) ritmusban folyik.

Műfajában pszichodramatikus és rendszerállításra alapozott elemeket tartalmaz, fókuszában az eredetcsalád, az apához és anyához fűződő kapcsolat rendezése áll.

Követelmény: Jelenlét. 15 százalék feletti hiányzás esetén a teljesítés nem adható meg.

Ajánlott irodalom:

ANGSTER Mária: *Ikertörténetek*, Ursus Libris, 2016

SCHÄFER, Thomas: *Ami a lelket megbetegíti, és ami meggyógyítja*, Budapest, Bionergetic, 2001

NELLES, Wilfried: *A gyógyító valóság*, Ursus Libris, 2006

WOLYNN, Mark: *Örökölt családminták*, Budapest, Édesvíz, 2017

SAKADOLGOZATI ÚTMUTATÓ ÉS KÖVETELMÉNYEK

Preambulum

A hallgatónak az oklevél/bizonyítvány megszerzéséhez szakdolgozatot, záródolgozatot (a továbbiakban: szakdolgozat) kell készítenie.

A szakdolgozat készítésével kapcsolatos jelen szabályozás a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 38. §-ában rögzített szabályokkal együttesen érvényes. Az útmutatóban nem rögzített kérdésekben a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat rendelkezései érvényesek.

A szakdolgozat célja

A szakdolgozat a szakképzettségnek megfelelő, a szakmához kapcsolódóan bármely témakörben elkészített tudományos jellegű dolgozat, amely a hallgató alapos szaktárgyi felkészültségét bizonyítja, s melynek elkészítésével a hallgatónak tanúsítania kell, hogy tanulmányai során elsajátította a könyvtárhasználat és az irodalomkutatás alapjait, valamint bizonyítja, hogy egyes szakmai kérdések feldolgozása kapcsán képes saját véleményét szabatosan és tömören megfogalmazni, azt megfelelő írásos formában dokumentálni, továbbá bíráló bizottság előtt szóbeli vitában sikeresen megvédeni.

A szakdolgozat követelményei

- 1) Bizonyítsa, hogy a jelölt képes egy – szakmai kompetenciájába illeszkedő – témát logikusan, világosan kifejtett szövegbe szerkeszteni.
- 2) Igazolja, hogy a választott témában ismeri a legfontosabb szakirodalmat, és képes az információkat a tudományos követelményeknek megfelelő hivatkozással saját gondolatmenetébe illeszteni.
- 3) Tanúsítsa, hogy ismeri és helyesen használja a választott téma terminológiáját.
- 4) Empirikus téma esetében képes vizsgálati szempontok kidolgozására és azok elemzésére, következtetések levonására.
- 5) Elméleti téma esetében igazolni tudja a témának a szakterülete szempontjából hasznosítható tanulságait.

A szakdolgozat elfogadott műfajai

- (1) empirikus vizsgálatot bemutató dolgozat,
- (2) szintetizáló jellegű elméleti elemző tanulmány
- (3) innovatív alkotás, valamint annak leírása és
- (4) történeti jellegű elemző vagy leíró munka.

1) Az empirikus vizsgálat lehet felmérés, esetelemzés, kísérlet. A minta nagysága függ a vizsgálat jellegétől. A dolgozat elméleti bevezető részében be kell mutatni a szakterület hazai és fontosabb nemzetközi tendenciáit. Az adatok elemzésére használt statisztikai eljárásokat mindig a megoldandó feladat jellege határozza meg.

2) Az elméleti elemző munka lehet metaanalízis, azaz több tudományos munka szintetizáló áttekintése és az eredmények kvantitatív összegzése, ill. elemző bemutatása. Elvárható a nemzetközi szakirodalmi információs rendszerek segítségével történő irodalmi feltárás, valamint a témával kapcsolatos legfontosabb hazai és külföldi szakirodalom ismerete és elemzése.

3) Az innovatív alkotás az iskolában vagy a közoktatási rendszer egyéb területein közvetlenül alkalmazható tananyag, oktatási segédeszköz kidolgozása (tanterv, tankönyv, teszt, munkafüzet, feladatbank stb.) és szűk körű kipróbálása. A tananyag (taneszköz) általában egy fél tanévet

(kivételes esetben egy tematikus egységet) fogjon át. A munkát bemutató leírásban elemezni kell az alkotás helyét, szerepét, hasonló adatokkal összehasonlítva bizonyítani kell annak újszerű jellegét.

4) A történeti jellegű munka lehet történeti elemzés, esettanulmány vagy leíró-összegző áttekintés egy adott témáról. A szakirodalmi áttekintés mellett a szakdolgozó lehetőség szerint eredeti történeti forrásokat is használjon fel (statisztikai források, levéltári dokumentumok, korabeli kiadványok, sajtódokumentumok).

A szakdolgozat szerkezete, stílusa és külalakja

A szakdolgozat legyen

- a) megfelelően tagolt, az egyes fejezetek épüljenek egymásra, a dolgozat egységes egészet alkosson;
- b) a részek legyenek arányosak, a gondolatmenet legyen világos, az okfejtés logikus;
- c) a stílus alapkövetelménye a szakszerűség, szabatoság, tömörség és a magyaros fogalmazás;
- d) a külalak értékét az adja, ha a dolgozat egésze áttekinthető, rendezett. Fontos a táblázatok, grafikonok, ábrák célszerű elhelyezése, szerkesztése.

A dolgozat javasolt felépítése

- a) tartalomjegyzék
- b) a téma értelmezése, a témaválasztás szubjektív és / vagy szaktudományi alapokon történő indoklása (előszó)
- c) a téma legfontosabb szakirodalmának ismertetése, a munkamódszerek bemutatása
- d) empirikus munka esetén a vizsgálattal igazolandó hipotézis ismertetése
- e) a téma /vizsgálat részletes bemutatása, az adatok elemzése
- f) következtetések levonása, összegzés
- g) irodalomjegyzék
- h) mellékletek

A szakdolgozat formai követelményei

- a) A/4 méretű lap, 2,5 cm margóbeállítás + 1 centiméter kötésmargó használata.
- b) Times New Roman betűtípus, 12 pontos betűméret, legfeljebb 1,5-es sorköz használata.
- c) **A szakdolgozat minimális terjedelme nettó 20 oldal, 40.000 karakter szóközökkel** (a bevezetéstől az összegzésig), de a 30 gépelt oldalt ne haladja meg.
- d) A dolgozat kötése a szokásos fekete kötés. A belső címlapot a 4. sz. függelék szerint kell kialakítani.
- e) A belső címlapot követő oldalra kerül a Tartalomjegyzék. A Tartalomjegyzék tartalmazza a Mellékletek számozott felsorolását is.
- f) A dolgozatot célszerű fejezetekre bontani, s az egyes fejezeteket számozni. A tagoláshoz igazodó fejezetek számozását célszerű a decimális rendszer szerint felépíteni. Az egyes fejezetek arányát a téma jellege határozza meg. Ehhez a témavezetők adnak megfelelő segítséget.
- g) A szakdolgozat értékének növelése céljából empirikus vizsgálatot bemutató tanulmány vagy innovatív alkotás, valamint annak leírása esetében tanácsos ábrák, grafikonok, fényképek elhelyezése a dolgozatban. Amennyiben ezek az éppen tárgyalt összefüggések alátámasztására, illusztrálására szolgálnak, célszerű a szöveg közé történő elhelyezésük. A nagyobb táblázatokat, diagramokat, praktikus külön oldalon, esetleg mellékletben

szerepeltetni. A táblázatokat, ábrákat, grafikonokat stb. címmel és sorszámmal kell ellátni és ezzel az azonosítóval hivatkozni rájuk a szövegben.

- h) A szakdolgozat gépelési, helyesírási és nyelvhelyességi hibái erősen rontják a munka értékét. Ezért célszerű a helyesírást a dolgozat beadása előtt külön is ellenőrizni.
- i) Az irodalomjegyzéket az egyes szerzők családneveinek megfelelően ábécé sorrendben kell összeállítani. A **bibliográfiai adatokat APA stílusban** szükséges feltüntetni. A linkkel való megadás nem elfogadható. Ha egy forrásnak nincsenek bibliográfiai adatai, akkor valószínűleg nem tudományos forrás, felhasználása kerülendő. Törvényre, interneten elérhető konferenciaelőadásra stb. történő hivatkozást 'további felhasznált források' címszó alatt szükséges feltüntetni.

Példák az **APA hivatkozási stílusra:**

tanulmány folyóiratban

Major, L. (2012). A környezeti nevelés szerepe a környezettudatos magatartás formálásában. *Iskolakultúra*, 12(9), 67-79.

könyv:

Kovátsné Németh, M. (2010). *Az erdőpedagógiától a környezetpedagógiáig*. Comenius.

könyvfejezet:

Solymosi, K. (2004). Fejlődés és szocializáció. *N. Kollár Katalin, Szabó Éva (szerk.): Pszichológia pedagógusoknak. Osiris Kiadó, Buda pest, 39-50.*

Részletes leírás:

https://www.statokos.com/_files/ugd/8838b0_be6799de087b42eea45492b71d75d361.pdf